

[Poul Dalsager.]

der etablerer sig i egnsudviklingsområderne, og ikke, som det er forekommet, at de pågældende er blevet henvist til at søge oplysninger hos det pågældende lands ambassade i København.

Udenrigsminister *Poul Hartlings* svar (4. november 1969):

Under hensyn til, at egnsudviklingslovens støtteordninger også kan anvendes af udenlandske investorer i Danmark, udarbejdede udenrigsministeriet i samarbejde med handelsministeriet i 1960 en brochure på engelsk, tysk og fransk med oplysninger om egnsudviklingsloven. Brochuren blev udsendt til vore repræsentationer i udlandet, således at disse kunne udbrede kendskabet til egnsudviklingsloven blandt mulige udenlandske investorer. Ved siden af denne brochure har vore repræsentationer Lovtidende og dermed teksten til den senest vedtagne egnsudviklingslov.

Da der jo er gået en del år, siden brochuren blev udsendt, har udenrigsministeriet været i forbindelse med handelsministeriet og egnsudviklingsdirektoratet om udarbejdelse af en ny udgave af brochuren. Jeg forventer, at en sådan vil kunne udsendes til vore repræsentationer i løbet af kort tid.

Den første sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om indfødsrets meddelelse.

(Første behandling af lovforslaget (nr. 2) findes i tidenden sp. 382, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 31).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer og spørgsmålet om dets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Ingen bad om ordet.

Lovforslagets §§ 1 og 2 og dets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Tredje næstformand (From): Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje

behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov for Grønland om indførselsafgifter m. v.

(Lovforslaget (nr. 13) findes i tillæg A. sp. 555, fremsættelsen i tidenden sp. 111).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Carl P. Jensen: Dette forslag vedrører forhøjelse af en del af de hidtil kendte indførselsafgifter på visse varer i Grønland. Det er udarbejdet af det grønlandske landsråd og kan derfor betragtes som et forslag fra det grønlandske landsråd. Ministeriet for Grønland har ikklædt forslaget de fornødne bemærkninger, ikke mindst motiveringer, den i bemærkningerne omtalte økonomiske nødvendighed. Bilaget til forslaget viser de gældende og de nye satser. Det har man kunnet læse sig til såvel i ministerens fremsættelsestale som i disse bemærkninger, og derfor skal jeg ikke gentage noget af det.

Der er, når det drejer sig om forslag af denne karakter, en vis tradition for, at man følger landsrådet, og derfor kunne tinget uden mange bemærkninger oversende forslaget til anden behandling. Det kunne man måske navnlig af den grund, at man ligesom antyder i bemærkningerne, at man for den kommende tid overvejer muligheden for at gennemføre andre beskatningsformer, herunder, som det siges, en generel importafgiftsordning. Disse overvejelser er i gang. Den ved tidligere lejlighed omtalte arbejdsgruppe, der blev nedsat for halvandet år siden, har afgivet sin betænkning, og den er i den nylig afsluttede landsrådssamling forelagt for rådet. At man her skulle gå til at afløse, endsige nedsætte nogle af de afgifter, der er på tale i dette forslag, kan man sikkert have sin tvivl om, selv om det nu synes åbenbart, at en del af landsrådet mener, at man skal den vej at nedsætte f. eks. afgiften på spiritus.

Da vi i april 1968 havde et stort set tilsvarende forslag til forhandling, vil man

[Carl P. Jensen.]

erindre, at enkelte ordførere efterlyste en motivering for, at man ved den lejlighed friholdt spiritus for de forhøjelser, der da blev gennemført, forhøjelser for øl, cigaretter, malt, humle osv. Ministeren oplyste ved den lejlighed, at det skyldtes, at man året forud havde forhøjet afgiften på spiritus. Den motivering kan man i hvert fald ikke bruge i denne omgang. Derfor kunne det være naturligt at spørge, om der skulle findes en anden årsag. Jeg skal afstå fra at spørge ministeren, for der er noget, der tyder på, at man selv uden en større efterforskning kan finde svaret herpå.

Da man i 1967 gennemførte en forhøjelse af spiritusafgiften, fik vi i forslaget bemærkninger en motivering, som jeg gerne vil citere ordret. Man sagde:

„For at søge spiritusforbruget i Grønland begrænset har landsrådet yderligere vedtaget en forhøjelse af spiritusafgiften.“

I den betænkning, som landsrådets udvalg for økonomisk planlægning nu har udarbejdet, siges det, at man er enig i, at man for Grønland ikke skal indføre en spiritusrationering, men at man gennem forhøjelse af afgifterne vil søge at begrænse spiritusmisbruget. Nu er det ikke netop dette problem, vi skal tage stilling til. Her drejer det sig alene om landskassens økonomi. Men måske har vi alligevel her svaret på spørgsmålet om, hvorfor man ikke har medtaget en forhøjelse af spiritusafgifterne. Se, nok skal man dæmpe spiritusforbruget i Grønland ved en høj beskatning, men dog ikke så meget, at landskassens indtægter angribes alt for meget. Den tanke får man unægtelig, når man læser referatet af landsrådsforhandlingerne i Grønlandsposten for den 16. oktober i år, der netop omhandler det forslag, vi her har til første behandling. Det hedder her i dette referat, at landsrådsmedlem Marius Abelsen stillede et ændringsforslag om, at den foreslåede afgiftsforhøjelse på spiritus kun skulle være 5 kr. og ikke 10 kr. pr. flaske, idet han netop pegede på — det, der var hensigten

i sin tid — at importen siden den seneste forhøjelse er faldet med godt 30 pct., fra 212.000 l til 160.000 l, fra 1966 til 1968 som følge af afgiftsforhøjelsen. Måske har jeg misforstået dette referat, for i det forslag, vi her har til behandling, er slet ikke tale om nogen forhøjelse af spiritusafgiften. Men den nærmere forklaring kan vi måske få under udvalgsarbejdet, om der i landsrådet har foreligget et forslag i så henseende.

Man kan heraf udlede, at når afgiftsforhøjelsen virker efter den i sin tid udtalte hensigt; ja, så kommer man let i konflikt med hensynet til landskassens økonomi. Det er netop denne form for dobbeltmoral, der her kommer til udtryk, som gør, at vi nu må sige til landsrådet, at man må se at komme til vejs ende med sine overvejelser for at skaffe landskassen den økonomi, der er nødvendig for at løse de opgaver, man er enig i at henlægge til landskassen i Grønland.

Man har ganske vist i foråret besluttet at indføre en afgift på visse luksusbetonede varer som ægte tæpper, kosmetik, pladespillere, båndoptagere osv., men man har også besluttet at udsætte at gennemføre noget af alt dette, indtil man engang næste år har taget stilling til den betænkning, jeg omtalte for et øjeblik siden vedrørende beskatning i Grønland. Jeg tror, der vil gå en rum tid, før man kan opleve, at der tilflyder landskassen indtægter ad disse påtænkte kanaler, og derfor kunne man godt have ladet fantasien bevæge sig ad nogle af de baner, man her har nævnt.

Jeg finder det urimeligt, at mere luksusbetonede drikkevarer som whisky, cognac og andre stærke varer skal holdes fri for en yderligere beskatning, når man i samme forslag forhøjer afgiften på flødekarameller, lakridspastiller, marcipangrise og bolsjer. Kunne man ikke have appelleret til landsrådets fantasi og taget hul på nogle af de varegrupper, man altså har i tankerne, men hvor man udsætter og derved også giver folk mulighed for at sikre sig i god tid, før nye afgifter sætter ind? Mon ikke der kan være anledning til at tale lidt med ministeren om

[Carl P. Jensen.]

dette i et kommende udvalg, hvortil jeg anbefaler at lovforslaget henvises?

Lembourn: Forslagets målsætning kan jeg være enig i. Det er en rigtig tankegang, mener jeg; at man forsøger på at skabe balance i den grønlandske landskasse og, hvis man kan forudse, at der vil komme et underskud, som man altså regner med i 1969-71, så i tide skaffer sig indtægter, der kan modsvare det.

Der er imidlertid et par spørgsmål, jeg gerne vil stille til ministeren. Det første er det samme som det, hr. Carl P. Jensen er inde på. Jeg synes, han har ret i, at man ikke kan komme væk fra, at her er tale om en dobbeltmoral. Det er muligt, at begrundelsen for, at man ikke har taget afgifter på spiritussen sammen med afgiftstigningen på de andre varer, er, at man mener, at det vil give et mindre udbytte i landskassen. Dermed kommer man ud i en alvorlig konflikt, for vi er jo enige om, at vi gerne vil have spiritusforbruget begrænset i Grønland. Det, vi har vanskeligt ved at finde ud af, er metoden. Når det nu er så vanskeligt at finde en metode, som alle kan tilslutte sig, så er den mest praktikable udvej nok den, at man bruger de indirekte afgifter. Så vidt jeg ved, findes der ikke nogen undersøgelse af efterspørgselselasticiteten for spiritusforbruget i Grønland; det ville være interessant at få det, således at man fik, ikke en nøjagtig naturligvis, men i hvert fald en nogenlunde fornemmelse af forbrugsvirkningen af forskellige afgiftsniveauer. Når man havde en fornemmelse af, hvilke beløb det drejede sig om, så kunne man spekulere over, hvorledes man kunne få beløbet ind igen i kassen på anden måde. Jeg har tidligere sagt her, at jeg er en tilhænger af at anvende forøgede afgifter, hvilket, så vidt jeg kan se, er den bedste metode til at begrænse spiritusforbruget, og jeg beklager derfor, at man ikke har gjort det. Jeg kan imidlertid godt se de finansielle vanskeligheder, men dem mener jeg altså man må kunne løse på anden måde.

Jeg har et andet spørgsmål; det er angående afgiften på chokolade. I Grønland anvender man både en vægt- og en værdi-afgift; i Danmark anvender man kun en

vægtafgift, og det synes at være mere praktisk. Hvad er begrundelsen for, at man i Grønland opretholder begge dele og altså et mere upraktisk system?

Til sidst vil jeg gerne rejse det spørgsmål, om hele det afgiftssystem, man her anvender i Grønland, ikke cementerer KGHs monopol på disse varer. Jo større afgifterne bliver, des vanskeligere bliver det for andre handlende i Grønland at indføre disse varer, de bliver nødt til at købe dem i KGH, og dermed udelukker man for så vidt konkurrence på disse vareområder. Jeg kan meget vel se, at det bliver meget vanskeligt helt at få dette vareområde frigivet, da man vel i så fald må have en slags toldvæsen, og det er jo dyrt at administrere. Jeg kan ikke selv i øjeblikket finde på en løsning af det, men jeg vil dog gerne bede ministeriet om at overveje det, for, så vidt jeg kan se, så betyder dette faktisk, at KGHs monopol bliver stærkere på disse vareområder.

Bortset fra disse spørgsmål, som jeg finder det rimeligt at man drøfter i udvalget, kan vi fra konservativ side acceptere forslaget principielle sigte og anbefaler det til velvillig behandling.

Holger Hansen: Vi har også i mit parti undret os over, at vi i det forslag, vi behandler her, ser stigninger på en del områder, men ingen stigninger på den stærke sprit. Det er jo, synes jeg ligesom de to tidligere ordførere, en lidt besynderlig sag; at man er gået uden om det område, der gav anledning til så megen debat i tinget i fjor og også i udvalget, hvor vi jo havde spiritusproblemet oppe. Iøvrigt skal jeg ikke gå i detaljer. De to tidligere ordførere har nævnt enkelte af de tekniske problemer, og jeg skal kun gøre ganske få bemærkninger om to spørgsmål.

Det ene er, at vi forventer, der kommer et udspil om en direkte beskatning. Der ligger en betænkning nu fra juli, der vel er drøftet i landsrådet nu — jeg forstår også, den skal drøftes i landsrådet på et senere tidspunkt — og som vel formentlig også vil komme til drøftelse her ved den debat om Grønlandsproblemerne i deres helhed, som tinget skal have i vinter engang.

Vi har fra venstre meget længe rykket for en reform af beskatningen i Grønland og haft den opfattelse, at en direkte beskat-

[Holger Hansen.]

ning må være hensigtsmæssig og rigtig. Jeg vil ud fra ønsket om, at en sådan skatte-reform for Grønlands vedkommende ikke skulle kunne støde på administrative hin-dringer, gerne spørge ministeren, om der er taget højde for, at en sådan skat skulle kunne virke fra og med 1. januar 1972. Det er det årstal, der har været nævnt. Jeg ved godt, at der ingen beslutninger er truffet endnu, men vi kender jo fra vor kildeskatteplanlægning, at der kan opstå tekniske vanskeligheder, som det var rart at have taget højde for i tide. Jeg tænker her på, hvorvidt det er besluttet at indkalde en slags indkomstansættelse og formue-ansættelse eller en slags selvangivelse for de penge, der tjenes i året 1970. Skal et kilde-skattesystem kunne fungere nogenlunde ef-ter de retningslinjer, vi i hvert fald kender hernede under den opbygningsperiode, vi er i, med forskudsansættelser i september forud for kildeskattens ikrafttræden til den der-næst følgende januar, ja, så må det vist være nødvendigt, at vi har et grundlag at bygge på, at der findes en indkomst- og en formueopgørelse, der i hvert fald er nogen-lunde-rigtig. Derfor tror jeg, det ville være hensigtsmæssigt, om man fik bekendtgjort noget sådant og altså fik gjort klart for de fremtidige grønlandske skatteborgere, at allerede nu fra nytår må de tage vare på, hvad der går ind, og hvad der går ud, så de kan opgøre indtægter og formue, når året er omme.

Jeg kan altså anbefale lovforslaget. Jeg vil gerne generelt sige, at jeg tror, det er nødvendigt snart at overveje en byrdefor-delung, ikke alene imellem statskassen og landskassen, som der for så vidt er, men også imellem de grønlandske kommuner og landskassen. Med en nøjere drøftelse af disse forhold tror jeg det ville være gørligt på mange måder at fremme en rigtig ud-vikling i Grønland. Men jeg er naturligvis klar på, at en generel drøftelse af disse spørgsmål ikke hører hjemme i dag, men får vente til en anden lejlighed.

Kirkegaard: Som nævnt af tidligere ord-førere er begrundelsen for det forslag, som her er til første behandling, den, at den grønlandske landskasse mangler penge, i særlig grad til sociale formål og til visse

investeringsopgaver. Ministeren for Grøn-land foreslår derfor en efter min opfattelse moderat forhøjelse af visse indførselsafgifter. På mit partis vegne kan jeg give tilsagn om en velvillig behandling af det foreliggende forslag.

Men i mit parti er vi ikke alle sammen helt sikker på, at de foreslåede forhøjelser er store nok, idet vi mener, det må tages i betragtning, at der ikke svares indkomst-skat i Grønland, og dernæst forekommer det mig også nødvendigt at tage i betragtning, at befolkningen i Grønland desværre har en for stor lyst til forbrug af spiritus; spiritus-forbruget i Grønland er efter de sidste op-lysninger, jeg har, ca. 4 gange så stort pr. indbygger som i det øvrige land — et for-brug, som efter min opfattelse er hinsides al rimelighed.

I et forsøg på at ændre bare lidt ved de uheldige forhold vil jeg gerne spørge, om ministeren vil overveje at give afkald på enhver afgift af de alkoholfrie drikke — jeg tænker her i særlig grad på den lyse pilsner — mod til gengæld at få en mærkbar, altså en ret kraftig forhøjelse af afgifter på stærkt øl og på stærk spiritus i øvrigt. Jeg vil bede ministeren om at overveje de her nævnte ændringer, som bør være så kraftige, at de medfører et fald i spiritusforbruget.

Gunhild Due: Jeg tror ikke, at dette for-slag er udtryk for nogen højere social ret-færdighed. Jeg mener derfor, at det er på høje tid, vi får en direkte skat i Grønland, både fordi den i højere grad vil give grøn-lænderen bevidstheden om, at han selv er med til at betale sin kommunes udgifter, hvorved han også vil få mere interesse for, hvad der foregår i kommunen og i lands-rådet, og fordi direkte beskatning på Grøn-land vil muliggøre en socialt mere retfærdig fordeling af skattebyrden, end dette afgifts-system kan give.

Lovforslaget med alle detaljerne vil jeg gerne være med til at drøfte i udvalget.

Knud Hertling: Grønlands landsråd mang-ler penge; landskassen skal have penge gen-nem afgifter. Så klar og enkel er argumen-tationen for det foreliggende lovforslag om afgiftsforhøjelser i Grønland. Samfundet har pålagt landsrådet forskellige opgaver, som skal løses, og borgeren i samfundet

[Knud Hertling.]

må så finde sig i, at visse varer fordyres, at det daglige liv i det hele taget bliver dyrere.

Er der så nogen, der for fuldt alvor vil påstå, at grønlænderne ikke deltager i landets udbygning? Nej, de deltager såmænd i betalingen for, hvad udviklingen koster, med meget betydelige beløb i forhold til mange borgeres indtjeningsevne.

De grønlandske arbejdere har for ganske nylig indgået nye overenskomster med staten og andre arbejdsgivere. Den lønforbedring, man opnåede gennem disse overenskomster, vil blive ædt op omgående gennem dette forslag om afgiftsforhøjelser, ikke mindst fordi den allerstørste del af disse forhøjelser vil blive holdt uden for det grønlandske særpristal og reguleringspristallet. Jeg kan med det samme forberede ministeren på, at vi i det udvalg, jeg forventer bliver nedsat, må have en udredning af, hvor stort et indhug afgiftsforhøjelserne vil gøre i arbejdernes reallønforbedringer, samt hvilken virkning det vil have for fangernes og fiskernes indtægter i år.

Begrundelsen for at holde afgiftsforhøjelserne uden for pristallene er den sædvanlige: de må ikke medføre en forhøjelse af det grønlandske løn- og prisniveau. I denne forbindelse vil jeg gerne sige til ministeren for Grønland, at det er ganske sikkert, at lønningerne ikke kommer til at stige, medens man må stille sig overordentlig skeptisk med hensyn til priserne. Hvordan vil man kontrollere, at de handlende i Grønland ikke vælter denne fordyrelse over på forbrugerne gennem forhøjelse af avancerne? Ministeren ved lige så godt som nogen, at dette er et meget ømtåligt område, men et meget vigtigt område. Derfor skal jeg benytte lejligheden til en indtrængende henstilling til ministeren om, at man nu i ministeriet går i gang med at finde frem til effektive kontrolforanstaltninger for udviklingen af priser og avancer i Grønland. I det hele taget er jeg af den opfattelse, at det ville tjene det grønlandske samfund, om vi meget hurtigt kunne gennemføre et tidsbestemt pris- og avancestop, som man har gjort det her i Danmark. Det er mit håb, at ministeren vil være enig heri og gøre noget ved sagen.

Jeg skal heller ikke undlade at komme med et hjertesuk. Et af de mest effektive

midler, man har til imødegåelse af pengemangelen, er at være tilbageholdende med de ikke strengt nødvendige udgifter. I forbindelse med vedtagelsen af lovforslaget om statstilskud til socialforsorg m. v. i Grønland i foråret 1968 henstillede folketinget til Grønlands landsråd at være tilbageholdende med hensyn til udbygningen af den del af landsrådsadministrationen, som ikke vedrører den sociale administration. Til trods herfor og til trods for den dårlige økonomiske situation har landsrådets formand ansat en såkaldt informationschef. Hans løn og ikke mindst hans bolig må være en ret betydelig økonomisk belastning for landskassen. Denne udvidelse af landsrådets administrationsapparat forekommer mig ikke at være velmotiveret; man kunne vist godt have ventet med en sådan ansættelse uden større skadevirkning for det grønlandske samfund.

Om det konkrete afgiftsforslag skal jeg sige, at jeg også regner med, at vi i udvalget kommer til at drøfte, hvorfor spiritussen kan gå fri af afgiftsforhøjelserne.

Rosing: Forhøjelser af punktskatter, i dette tilfælde forhøjelse af indførselsafgifter til Grønlands landskasse, er aldrig populære blandt den befolkning, lovene kommer til at gælde for, især ikke blandt de mindrebemidlede. Men denne form for beskatning er, så længe vi ikke kan indføre en indkomstbeskatning i Grønland, stadig den eneste, hvor man kan bevæge albuerne for at få det forventede beløb, det offentlige har brug for.

I relation til dæmpning af statens ikke lovbundne udgifter kan nogen stille det spørgsmål, om landsrådet og kommunerne ikke kan holde igen. Hvis man kigger på landsrådets tidligere budgetter, kan man ikke sige andet, end at der er foretaget en betydelig nedskæring af tidligere planlagte anlægsarbejder, en besparelse, som dog i længden kommer til at betyde, at man efterhånden sækker bagud med udbygningen af sociale institutioner, som Grønland i dag har hårdt brug for. Tillige kan man eventuelt pege på visse muligheder for besparelser i administrationsudgifter, men også for det område må man huske på, at landsrådet for tiden udbygger sit sekretariat for at klare øgede arbejdsområder.

[Rosing.]

Af de nævnte grunde vil jeg således anbefale en velvillig behandling af lovforslaget.

Ministeren for Grønland (A. C. Normann): Jeg vil gerne begynde med at takke ordførerne for den tilslutning, der her i princippet, selv om man havde detailønsker til lovforslaget, er givet til dettes gennemførelse.

Det ærede medlem hr. Carl P. Jensen appellerede til landsrådets fantasi med hensyn til en bedre fordeling af afgifterne på de forskellige områder; jeg opfattede disse bemærkninger nærmest lidt som en appel til mig og til Grønlandsministeriet, og jeg vil gerne prøve på at være smidig, når disse ting skal drøftes i udvalget, hvis der derfra kommer forslag til fornuftige ændringer. Men det er muligt, at det ærede medlem vil føle sig tilfredsstillet med et par oplysninger, jeg skal give om ændringsforslag, jeg allerede nu er indstillet på at fremsætte, og som jeg gerne lige vil nævne om et øjeblik.

Det ærede medlem talte ligesom det ærede medlem hr. Lembourn om den dobbeltmoral, man finder i debatten om disse ting. Jeg ved ikke rigtig, om det er berettiget at kalde det en dobbeltmoral, at der indgår to hensyn i afgiftslovgivningen; det er vi jo vant til herhjemme fra. Vi har brugt udtrykket fiskale afgifter, vi har brugt udtrykket giftskatter, og når det ene hensyn altså er det fiskale og det andet er et spørgsmål om at bidrage til at modvirke alkoholforbrugets skadevirkninger, så var det jo udmærket, om de to hensyn kunne falde sammen.

Jeg er blevet spurgt af det ærede medlem hr. Lembourn om, hvorfor man både har værdiafgift og vægtafgift. Årsagerne dertil står mig noget uklart, da det jo ligger ret langt tilbage i tiden, men det er en af de ting, der også vil komme til at fremgå af mine bemærkninger om ændringsforslagene — jeg tænker mig foretaget en ændring i dette forhold.

Det ærede medlem hr. Holger Hansen nævnede, som han har gjort det ved en tidligere lejlighed her i folketinget, at man allerede i 1969 burde have gennemført en forhåndsvurdering af indkomsterne, at man altså burde have pålagt grønlænderne at indgive selvangivelse, der skulle sætte os i stand

til bedre at gøre os færdige til pr. 1. januar 1972 at indføre direkte skatter.

For det første vil jeg gerne gøre opmærksom på, at det allerede i foråret 1969 gennem landshøvdingen er blevet indskærpet, at bogføringsloven gælder, og at det af hensyn til en fremtidig skatteordning er vigtigt, at reglerne overholdes. Men jeg vil gerne sige for det første, at der ikke består nogen teknisk nødvendighed af en forhåndsregulering — og dette synspunkt deler skattemyndighedernes medlem af det udvalg, der har beskæftiget sig med forslag om denne direkte beskatning — for at man kan tilvejebringe et grundlag for en sådan beskatning, og for det andet, at hvis man i indeværende samling gennemførte en bestemmelse om, at nu skulle der indgives selvangivelser i Grønland i 1969, ville det faktisk sige, at dermed tog folketinget stilling til, om vi skulle have en sådan beskatning eller ikke. Man ville altså ligesom præjudicere folketingets stilling dertil, endnu inden forslaget havde været drøftet, eller i alt fald endnu inden beslutning derom var blevet taget i det grønlandske landsråd. Selv om jeg godt kunne se, at det kunne være nyttigt at have de oplysninger, sådanne selvangivelser ville give os, afstod vi altså fra at stille forslag derom af de grunde, jeg her har nævnt.

Det ærede medlems spørgsmål, som også er stillet af andre, om, hvorfor der ikke er større afgifter på stærk spiritus, tror jeg i og for sig vil være besvaret med et par tal, jeg gerne her vil give folketinget. For importen af alkoholiske drikke i årene fra 1965 til 1968 er der sket dette, at importen af spiritus med over 60 rumprocent alkohol, altså det stærke, i denne periode er faldet med 42 pct., medens importen af spiritus i øvrigt er faldet med 29 pct. I samme tidsrum er importen af hedvine faldet med 62 pct.; det er altså meget stærke fald. Derimod er importen af bordvine steget med 38 pct. og importen af øl med 39 pct. Det er muligt, at der er nogen, der bliver lidt forfærdede, når det bringes i deres erindring, at forbruget af øl fra er steget fra 8,6 mill. flasker øl årlig i 1965 til nu 15,5 mill. flasker øl til denne ikke særlig omfangsrige befolkning; altså næsten en fordobling på 3 år.

Der er to grunde til, at jeg allerede nu

[Ministeren for Grønland.]

gerne vil bebude ændringsforslag. Som det er fremhævet af landsrådet, ser man ikke på spiritusbeskatningen alene ud fra et fiskalt synspunkt, men mere ud fra ønsket om at hævne forbruget af stærk alkohol og af øl. Men medens man endnu ikke har besluttet sig for videregående skridt i henhold til den lov, vi vedtog i sidste folketings-samling, og som gav landsrådet en bemyndigelse til at foretage skridt imod det overhåndtagende alkoholforbrug, har man altså nu ment, at man i alt fald straks kunne foreslå gennemført en forhøjelse af afgifterne især altså for øllet, som der nu anvendes mest af; det har altså en drøftelse i landsrådet i forårssamlingen resulteret i. Jeg er tilbøjelig til at mene, at vi bør tage hensyn til landsrådets ønsker herom netop i denne situation.

Dernæst foreslår landsrådet afgifterne på chokolade- og sukkervarer ændret til at være den rene vægtafgift, som det ærede medlem hr. Lembourn ønskede, efter tilsvarende regler, som gælder hernede, og det vil efter den kgl. grønlandske handelsberegninger sige, at afgifterne for at indbringe samme provenu som den hidtidige blanding af værdi- og vægtafgift må være på 9,50 kr. pr. kg.

Der er blevet refereret til andre skattemuligheder og spurgt til, hvordan det går, og jeg har lyst til lige at give et par ganske korte oplysninger om, hvor vi egentlig er henne med tankerne, hvad angår for det første den direkte skat, en skat på indkomst. Herom kan jeg oplyse, at landsrådet på basis af betænkningen fra det udvalg, jeg nedsatte lige efter den nuværende regeringsdannelse, og for hvilket professor Nørregaard Rasmussen er formand, har behandlet sagen i den samling, der netop nu er afsluttet. Men man har ikke færdigbehandlet den; det er vedtaget at tage spørgsmålet op til principiel debat i forårssamlingen, altså i næste samling. I mellemtiden er det muligt, at vi i Grønlandsministeriet kan få udarbejdet et udkast til et forslag til forelæggelse også for landsrådet, som kan gå ind i behandlingen, for nu at bidrage til at få sagen fremskyndet mest muligt. Det er det stadi, vi er nået til foreløbig med hensyn til den direkte beskatning.

Dernæst har vi, som folketinget forment-

lig er opmærksom på, også haft overvejelser i gang med hensyn til en grundværdibeskatning. Efter at ligningschef Vang havde afgivet en udtalelse om tilstandene i Grønland med hensyn til antallet og størrelsen af en hel del beliggenhedsværdistigninger, har 2 kyndige mænd fra ligningsdirektoratet nu i sommer foretaget en række prøvevurderinger. Vi har for ca. 2 uger siden modtaget resultaterne af dette arbejde og er nu i gang med at analysere det. På basis heraf håber jeg at kunne fremsætte et forslag næppe til realitetsforhandling i folketinget i denne samling, men til overvejelse og drøftelse i de organer, det efter vor sædvane angår.

En eventuel jordleje, en grundskyld eller en kapitalvindingsskat vil ikke kunne ansættes på det samme grundlag, som vi kender herhjemme fra. Bl. a. er det ikke tanken hos disse sagkyndige, at man skulle gennemføre en egentlig matrikulering i Grønland; det ville være et uforholdsmæssigt omfattende og dyrt arbejde i forhold til det provenu, en sådan beskatning kunne tænkes at give, og også bevirke en unødvendig forøgelse af administrationsbesværet i Grønland, hvor kæmnerkontorerne desuden ikke er alt for vel udstyret til at påtage sig meget udviklede opgaver uden længere tids forberedelse. Men jeg tænker mig, at vi kan finde en forholdsvis enkel metode, hvorpå vi kan basere administrationen af sådanne skattelovsforslag.

Det ærede medlem hr. Kirkegaard kunne tænke sig muligheden af og spørger, om jeg ville være villig til at foreslå afgiften på de alkoholfrie drikke ophævet ud fra den opfattelse naturligvis, at hvis man gør afstanden mellem priserne på de alkoholfrie drikke og de mere farlige drikkevarer større, vil det blive mere attraktivt at købe de alkoholfrie drikke. Der er den ting at sige om det, at det ville være en principiel ændring af en sådan art, at man måtte forelægge det i landsrådet. Jeg skal erkende, at der ikke er ret mange penge i det. Provenuet, hvad de alkoholfrie drikke angår — hvis vi nu ikke tænker på kaffe og te, men på sodavand — er jo meget ringe; jeg tror, det er af en størrelse på omkring 1/2 mill. kr. Jeg vil gerne være med til at overveje det, men jeg mener ikke, vi kan tage en sådan stilling, uden at spørgsmålet har været forelagt i det mindste for lands-

[Ministeren for Grønland.]

rådets forretningsudvalg, og jeg tvivler lidt om, at man kan tænke sig at være med til at nedsætte denne afgift, så meget mere som forskellen mellem de to prislag jo nu stiger ved den ret stærke forhøjelse, der her foreslås af afgifterne på de stærke drikke.

Fru Gunhild Due syntes, at dette lovforslag ikke var noget udtryk for en social retfærdighed, og det ærede medlem tænker vel her på de nye afgifter på øl, medens de dyrere spirituosa ikke fordyres ved yderligere afgifter. Jeg tænker mig, at de tal, jeg har givet for det meget stærke fald i forbruget af de stærke alkoholika, og omvendt den overordentlig stærke stigning — fordobling på 3 år — af forbruget af øl måske får det ærede medlem til at synes, at der alligevel er rimelighed deri, selv om jeg udmærket er klar over, at vi ved at røre ved ølforbruget ofte får det sociale synspunkt ind i debatterne.

Det ærede medlem hr. Knud Hertling henstillede, selv om det ikke angår det foreliggende forslag, at man fandt frem til en mere effektiv kontrol med priser og avancer i Grønland. Jeg vil gerne være med til at drøfte det; jeg tvivler lidt på, at nødvendigheden deraf er slet så stor, som det ærede medlem understreger, men det er da muligt, at der kan findes eksempler derpå. Jeg vil bare erindre om, at først er det staten selv, der har en meget stor del af handelen og dermed en afgørende indflydelse på prisfastsættelsen i hvert tilfælde på alle nødvendighedsvarer, og dernæst er der også efterhånden en ikke uvæsentlig konkurrence deroppe imellem de private, der har etableret sig i detailledet.

Jeg skal ikke komme med kommentarer til det ærede medlems kritik af landsrådets administration. Det ærede medlem hr. Rosing mente nærmest, at man havde sparet for meget — i modsætning, synes jeg, til det, det ærede medlem hr. Knud Hertling havde at kritisere landsrådet for. Men jeg føler ligesom, at det ikke er min opgave her at gå ind på en kritik af landsrådets administration på de områder; de ærede grønlandske medlemmer har jo lejlighed til — så vidt jeg ved, følger de landsrådets forhandlinger — at gøre deres synspunkter

gældende direkte over for landsrådet, om ikke på anden måde så igennem pressen.

Jeg takker hermed for den tilslutning, der fra alle sider er givet.

Carl P. Jensen: Jeg vil kun sige til ministeren, som imødegik udtrykket dobbeltmoral, at den efter min opfattelse består i, at man er enig om gennem beskatningen at nedsætte forbruget og peger på, at det er den vej, man skal gå fremfor en rationering, og når man så ser, at beskatningen virker efter hensigten, får man nye bekymringer og drøfter i landsrådet spørgsmålet om at nedsætte afgifterne for at øge forbruget og dermed få flere penge i kassen. Jeg tror, der er mange, der blev lidt rystede over de tal, som ministeren nævnte med hensyn til den udvikling, der er sket i forbruget, og jeg kan da henvise til et tal, der er lige så rystende. De fleste medlemmer har formentlig Statistisk Årbog foran sig, og dér vil de kunne se, at importen af drikkevarer til Grønland i 1967 androg 20,5 mill. kr. Det er ubeskattet, det er altså prisen for varen, før der kommer afgifter på, så beløbet bliver sikkert femdoblet. Men til sammenligning har vi en tilsvarende oversigt i Statistisk Årbog for Færøerne, som ikke siger 20,5 mill. kr., men 2,6 mill. kr. Altså, Færøerne importerer for 2,6 mill. kr. drikkevarer og Grønland for 20,5 mill. kr. Dertil kommer, at man for at få det korrekte billede skal tage hensyn til befolkningssammensætningen henholdsvis på Færøerne og på Grønland. Jeg vil skønne, at ca. 50 pct. af befolkningen i Grønland er over 15 år, hvorimod tallet er betydelig større for Færøerne, hvor børnerigeligheden ikke er så stor som på Grønland. Disse tal fortæller også lidt om problemet på Grønland.

Lembourn: Ministeren mente ikke, at det var helt rigtigt at tale om dobbeltmoral — med den begrundelse, at vi kender det samme problem i Danmark. Jeg synes nu ikke rigtig, man kan sammenligne Danmark og Grønland i spiritussagen. De to motiver, vi har til beskatning af spiritus i Danmark, er dels et fiskalt og dels dette, at man anser spiritus for at høre til de luksusbetonede varer og derfor vil påvirke forbrugssammen-

[Lembourn.]

sætningen. I Grønland er det et dybt menneskeligt problem, og det eneste afgørende er at finde en måde at begrænse forbruget på. Derfor må den eneste begrundelse for at have afgifter på spiritus være en begrænsning af forbruget, og så må man altså, hvis man af den grund får et fiskalt underskud, prøve at finde andre indtægtsmuligheder.

Når jeg har bedt om ordet igen, er det, fordi jeg ikke har mulighed for på grund af arbejde i FN at deltage i udvalgsarbejdet, og det er mig meget magtpåliggende her at få sagt rent principielt, at jeg altså har den indstilling, at man skal undgå rationering af spiritus. Jeg kan ikke lide den måde at begrænse forbruget på, og jeg kan ikke se, at der er nogen anden acceptabel vej end afgifter på spiritus.

Derfor mener jeg, at selv om man i dette forslag måske ikke kan gennemføre det, må man holde fast ved, at det bør være den egentlige måde at betragte spiritusproblemet på.

Til sidst vil jeg gerne takke ministeren for løftet om et ændringsforslag med hensyn til vægt- og værdiafgiften.

Ministeren for Grønland (A. C. Normann):

Jeg er naturligvis ganske enig med det ærede medlem hr. Carl P. Jensen i den bedømmelse, han gav af situationen med hensyn til forbruget af alkohol i Grønland, stærkt understreget af de tal, det ærede medlem nævnte. Når man nu bruger udtrykket afgifter fremfor restriktioner — og det ærede medlem hr. Lembourn udtalte også, at han ikke syntes om restriktioner — så vil jeg bare gøre opmærksom på, at den bemyndigelseslov, vi har givet landsrådet i Grønland i sidste samling, muliggør også handlinger, jeg ved ikke, om jeg skal kalde det indgreb — ja, det gør den også — men altså foranstaltninger til begrænsning af alkoholforbruget, som ikke er, hvad vi i almindelighed forstår ved restriktioner, hvis man derved enten tænker på forbud eller på direkte fastsættelse af de kvanta, mennesker kan købe. Der er også andre muligheder i denne bemyndigelseslov, og det synes jeg dog man kan tage med i betragtning ved siden af spørgsmålet om virkningerne af afgifter.

Jeg ved ikke, om man, som det ærede medlem hr. Lembourn siger, ikke kan sammenligne med Danmark; vi har i alt fald haft den samme problemstilling principielt, så længe jeg kan huske tilbage, under folketingets behandling af afgiftslovsforslag, når vi har talt om giftskatterne. Det har været en afvejning ofte af provenuspørgsmålet, men altså også af virkningerne med hensyn til forbruget. Jeg kan da huske, at vi for ikke så længe siden har nedsat afgifterne på snaps, ikke fordi forbruget af snaps var stagneret, men i forbindelse med, at det var stagneret, vel nok ud fra den opfattelse, at så havde altså denne afgift virket efter sin hensigt, og nu var forbruget altså stagneret. Men det var selvfølgelig ikke i en tilsvarende grad som de tal, jeg nævnedes før fra Grønland.

Jeg må også sige, når vi her taler om, at der tillige er en menneskelig side af sagen, at jeg også synes, den findes hernede. Der er også kredse her i Danmark, der drikker for meget; vi ser mange uheldige virkninger deraf; og vi ser store menneskelige værdier trådt ned og mange, der tager skade af alt for stort forbrug af stærke drikke også her i landet, så jeg synes ikke, man kan sige, at man ikke kan sammenligne. I virkeligheden er problemerne principielt helt de samme, som vi har kendt hernede, så længe jeg kan huske tilbage, men bare af lidt forskellig størrelsesorden.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Tredje næstformand (From): Efter de faldne udtalelser foreslår jeg, at lovforslaget henvises til et udvalg på 17 medlemmer. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændring i lov om ungdomsklubber m. v. i Grønland.

(Lovforslaget (nr. 14) findes i tillæg A sp. 567, fremsættelsen i tidenden sp. 112).